

DE STORM, DE STOOKOLIE EN DE ZEEVOGELS.

DE stormperiode van December 1929 en begin Januari 1930 deed het oude juttersinstinct weer ontwaken en dreef, ons kustbewoners weer menigmaal naar het strand. Talloze vogels kwamen om en het aantal dat aanspoelde was grooter dan ooit. Het grootste deel daarvan werd gevormd door Zeekoeten, Alken en Zwarte Zee-eenden, bijna zonder uitzondering olieslachtoffers. We weten nog steeds niet absoluut

Een Olievogel. Zeekoet.

Foto STRIJBS.

zeker, waardoor of op welke wijze die olie- of teerproducten op het zeeoppervlak komen. In het begin (zoo omstreeks het begin van den oorlog) meende men dat de olie afkomstig was van tot zinken gebrachte onderzeebooten, later kwam men tot de conclusie dat de

tankbooten en de schepen welke met stookolie gestookt werden de oorzaak waren en thans zijn er weer aanwijzingen dat deze laatste mogelijkheid niet zeer waarschijnlijk is en wordt er beweerd, dat het storten van olie bij storm een der voornaamste oorzaken is. Sommigen meenen, dat het kwantum olie dat bij storm gestort wordt geen rol kan spelen. Traanberg echter die nu alweer zoo'n jaar of tien vaart tusschen Nederland- en Zuid- en Midden Amerika, zegt dat de hoeveelheid welke op deze wijze in zee terecht komt zeer beduidend is en aanleiding kan zijn tot het vormen van olieveldjes. Een feit is het intusschen, dat het aantal vogels welke op onze kust aanspoelt als olieslachtoffers nog steeds zeer groot is. Het is het eene jaar wat minder, het andere wat grooter, maar stellig zijn we die akelige teerkwestie nog niet kwijt. De laatste maanden hebben dit weer bewezen.

Behalve het groote aantal Zeekoeten en Alken en Zwarte Zeeenden dat aanspoelde of op onze kust sneuvelde, werden er ook heel wat Kleine Alken en Papegaaiduikers gevonden, in den regel dood maar ook nog wel levend. Uit het binnenland kwamen verschillende berichten over gevangen of doodgevonden Kleine Alken. Het was een soort invasie van Kleine Alken en Papegaaiduikers. In mijn lange jutters loopbaan heb ik een Papegaaiduiker altijd als een vrij zeldzame vondst leeren beschouwen, en in al die jaren zag ik slechts enkele Kleine Alken en nu werden we op een dag drie Papegaaiduikers en drie kleine Alken (18 Jan. '30).

Een andere opmerkelijke verschijning was het groote aantal Drieteenmeeuwen¹⁾ welke zich voor de kust vertoonde. Uit den Haag kwamen berichten, dat deze meeuw van de open zee in flink aantal voor de kust bij Scheveningen gezien werd, bovendien smulden de jeugdige Haagsche Trekwaarnemers van Dwergmeeuwen, zeldzame Vorkstaartmeeuwen en toen we bericht kregen, dat er een Burgemeester bij de haven huise de zijn we er meteen heen getogen om deze zeldzame sinjeur te gaan zien. Als tegenprestatie kon ik anderhalf dozijn Kruisbekken offeren welke zich, nu al sinds eind Juli, op het Aerdenhoutsche Kopje ophouden. Op het oogenblik zingen ze reeds, een zacht, buitengewoon liefelijk geprevel, dat moeilijk onder woorden te brengen is. De mannetjes presenteren de wijfjes allerhoeffelijkst een dennenzaadje en het zou me niet verwonderen, als er een enkel paartje bleef en een nest bouwde. Een prettig idee is het, dat de vogelvrienden zooveel meer contact met elkaar hebben dan vroeger, we blijven met elkanders evoluties op de hoogte en als er wat bijzonders te zien is dan blijkt het mogelijk te zijn elkaar precies te zeggen waar het moois zich ophoudt en op welke wijze we een groote kans krijgen te genieten van hun aanwezigheid. Zoo stuurde ik mijn Amsterdamsche vriendinnen een kaartje en beschreef daarin den boom waarin de Kruisbekken zich meestal ophielden. Den eersten den besten Zondag kwamen ze kijken, ik zelf ging dien dag naar den Burgemeester in Scheveningen en kon dus niet mee. Dat bleek ook heelemaal niet noodig want den volgenden dag kreeg ik een bericht dat de Kruisbekken hen een paar heerlijke oogenblikken hadden bezorgd. Het Aerdenhoutsche Kopje was voor hen de Pegasus geworden, misschien was het ook het poetische schouwspel van de Kruisbekken dat de dichtader deed vloeien. Ik werd n.l. verrast door een gedicht, dat ik hier met toestemming van de auteurs overschrijf:

Beste mijnheer Jan P.
Dankbaar deelen wij u mee

Dat in de popels voor „de Stee”
En in de sparren daar dicht bij

Netjes zaten zij aan zij
De vogels met gekruiste snebben.

Fijn die zoo gezien te hebben
De zon scheen om hun roode jas,

We zijn geweldig in onze sas
Dat het toch zoo prachtig was

Dankbaar zijn we en tevree
Deel ons nog eens zooiets mee.

Wat de stormslachtoffers betreft heb ik de volgende gegevens kunnen verzamelen.

¹⁾ Op Dec. zagen we een jonge Drieteenmeeuw boven de Vogelenzangsche duinen vliegen, \pm 5 KM. uit de kust.

Kleine Alk.

Van den heer de Ruiter te Alkmaar ontving ik bericht dat hij op 1 Jan. een voorwerp kreeg uit Heilo. Het dier was nog levend, maar stierf den volgenden dag (teerslachoffer).

Idem van Rob Klinkhamer te Ede (Geld.) die een stuk in het begin van Jan. ontving uit Nyetryne (Fr.). Juiste datum ontbreekt.

Idem van de redactie van „De Texelsche Crt.,” een stuk dood gevonden te Oosterend (Texel). De heer Drijver ontving er omstreeks dezen tijd eveneens een van Texel.

Piet Korringa te Heemstede vond op 3 Jan. twee stuks op het strand onder Wijk aan Zee, op 4 Jan. 1 stuk op het strand ten Zuiden van Zandvoort en op 5 Jan. een stuk op het strand ten Noorden van Zandvoort. Op 4 Jan. vond de heer Stam te Bentveld een stuk op het strand onder Zandvoort.

Toen ik op 4 en 5 Jan. bij Ds. de Stoppelaar in Warga was kreeg hij juist bericht van een doode Kleine Alk welke gevonden was in Heerenveen en van twee stuks te Workum.

Op 15 Jan. kwam er een jochie uit Haarlem bij mij met een doode Kleine Alk, welke hij op het strand onder Zandvoort gevonden had.

Op 18 Jan. vonden de heer Stam en ik drie doode Kleine Alken op het strand tusschen Wijk aan Zee en Bergen aan Zee.

Door de Haagsche Trekwaarnemers werden er in de eerste weken van Jan. 5 of 6 doode Kleine Alken gevonden terwijl er meerdere langsvliegend, voor de kust gezien werden (Scheveningen).

Paul op de Coul te Amsterdam vond een stuk in Jan. op het strand onder Zandvoort.

Zuidelijke Papegaaiduiker.

Op 24 Dec. vond Piet Korringa drie stuks tusschen Zandvoort en Ymuiden, (alle drie jonge dieren), op 28 Dec. een stuk (juv) op het strand tusschen Ymuiden en Castricum aan Zee.

Op 30 Dec. vonden de heer Stam en ik twee stuks op het strand tusschen Zandvoort en Ymuiden, beide oude vogels, op 1 Jan. eveneens een stuk op het strand onder Zandvoort benevens nog resten van een Papegaaiduiker.

Op 1 Jan. vond Paul op de Coul 1 stuk (ad.) op het strand onder Zandvoort.

Op 3 Jan. vond Piet Korringa een stuk (ad.) op het strand tusschen Zandvoort en Castricum, op 4 Jan. vier stuks, (drie ad. en één juv) op het strand ten Zuiden van Zandvoort.

Op 4 Jan. vond de heer van Eyndhoven te Haarlem een stuk (ad.) op het strand onder Zandvoort.

Op 10 Jan. vond de heer Stam een stuk (ad.) op het strand onder Zandvoort.

Op 12 Jan. vond de heer Drijver 1 stuk (ad.) op het strand onder Ymuiden.

Op 18 Jan. vonden de heer Stam en ik drie stuks (ad.) op het strand tusschen Wijk aan Zee en Bergen aan Zee.

Als een bewijs dat het aantal op het strand langs de Noordzee aangespoelde olie- en stormslachtoffers in December en Januari zeer groot was laat ik hier even het lijstje volgen van Piet Korringa.

15 Dec.: Tocht Zandvoort-Ymuiden. Veel Zeekoeten en Zwarte Zee-eenden. 1 Alk, 1 Drietenmeeuw, 1 Roodkeelduiker, bijna alle olieslachtoffers.

24 Dec.: Tocht Zandvoort-Noordwijk. Veel Zeekoeten en Zwarte Zee-eenden. 1 Alk, 3 Drietenmeeuwen, 1 Roodkeelduiker, 1 Fuut, 1 Jan van Gent, 3 Papegaaiduikers. Voor een deel olieslachtoffers.

28 Dec.: Tocht Ymuiden-Castricum. Veel Zeekoeten, Zwarte Zee-eenden, 1 Meerkoet, 1 Stormvogeltje, 2 Jan van Genten en 1 Papegaaiduiker.

3 Jan.: Tocht Zandvoort-Castricum. Veel Zeekoeten, Zwarte Zee-eenden en Alken, 2 Kleine Alken, 1 Roodkeelduiker, eenige Drietenmeeuwen, 3 Papegaaiduikers.

4 Jan.: Tocht Zandvoort-paal 73. Veel Zeekoeten en Zwarte Zee-eenden en Alken, 1 Kleine Alk en 4 Papegaaiduikers.

Op 18 Jan. vonden de heer Stam en ik op het strand tusschen Wijk aan Zee en Bergen aan Zee de volgende vogels. 16 Zeekoeten, 6 Alken, 3 Kleine Alken, 3 Papegaaiduikers, 6 Zwarte Zee-eenden, 1 Groote Zee-eend, 1 Fuut, 1 Jan van Gent, 8 Zilvermeeuwen,

2 Stormmeeuwen, 4 Drieteenmeeuwen en 1 dwergmeeuw, in totaal 52 vogels op 18 Kilometer strand De Zeekoeten en Zwarte Zeeenden en Alken waren bijna zonder uitzondering olieslachtoffers, terwijl van de rest stellig meer dan 50% door de stookolie ten gronde ging.

Op sommige dagen werden langs het strand veel Zeekoeten en Alken en Zwarte Zeeenden gezien, zittend op het strand. Al deze dieren bleken bevlekt te zijn met olieresten en waren dus ten doode opgeschreven.

Behalve naar doode vogels hebben we natuurlijk ook braaf gezocht naar aangespoelde walvisachtige dieren, maar mochten niets vinden. Volgens den heer A. B. van Deirse is Januari de minst vruchtbare maand voor de cetacea-zoeker De soort welke nog het talrijkst op onze kust aanspoelt is de Bruinvisch en van deze is nog geen enkele stranding in Januari bekend geworden. Wel vonden we op 18 Januari bij Egmond een doode jonge Bruinvisch, maar de staat, waarin het dier verkeerde maakte het aannemelijk dat dit stuk reeds in Dec. of zelfs in Nov. op onze kust strandde.

Bentveld, 1 Februari 1930.

JAN P. STRIJBOS.

NIEUWE PLANTENSOORTEN EN VARIËTEITEN, GEVONDEN IN NEDERLAND IN 1929.

In deze lijst en evenzoo in de volgende zijn onderstaande verkortingen gebruikt:

Joh. Jansen te Malden (J.), P. Jansen te Amsterdam (Ja.), A. W. Kloos Jr. te Dordrecht (K.) en B. Reichgelt te Nijmegen (R.).

Equisetum ramosissimum Desf. Doornik (Bet.) (J. Kern en R., 1925, in Ned. Kruidk. Arch. 1929, p. 142).

Polystichum uliginosum Nyman. Maasdam, 1914 (K.).

Ornithogalum caudatum Ait. Wijk aan Zee, 1925 (E. Schmid), Vogelenzang, 1927 (W. v. Dijk).

Hierochloa odorata Whlbnbg. var. *microstachys* A. et G. en var. *Uechtitzii* A. et G. Aalsmeer (Ja.).

Alopecurus pratensis L. var. *glauca* Sonder. Bij Naarden (Ja.).

Agrostis canina L. *genuina* Godr. et Gren. subvar. *hirsuta* J. et W. Beetsterzwaag (Ja.).

Agrostis vulgaris With. var. *pinifolia* J. et W. Heemstede (Ja.).

Calamagrostis epigeios Roth. var. *paralias* Fr. Muiderberg, Haamstede (Ja.).

Poa trivialis L. *parviflora* Parn. Loenen (G.) (Ja.).

Melica altissima L. Aangevoerd. Meersen (Ja.).

Atriplex roseum L. var. *microcarpum* Beck. Nijmegen (R.).

" *hortense* f. *rubra* Rth. *denticulata* Beck. Dordrecht (K.).

Hirschfeldia incana Lagrèze-Fossat (Cruciferen). Wormerveer (K.).

Pedicellaria pentaphylla Schrk. (Capparidaceën). Nijmegen (R.).

Acer campestre suberosum. Middelaar (J.).

Potentilla multifida L. Simpelveld, 1922 (de Wever).

Medicago obscura var. *tornata* Urban. *muricata* Urban. Wormerveer (K.).

" var. *helix* Urban. *aculeata* Urban. Wormerveer (K.).

Buddleia variabilis Hemsley (Loganiaceën). Baarn (v. Oostroom).

Cuscuta australis R. Br. *Cesatiana Fiori et Paoletti*. Mook (J.).

Solanum nigrum suffruticosum Moris f. *chlorocarpum*. Stadskweektuin Haarlem (A. Mellink).

Nicotiana Sanderæ Hort. Sander. Nijmegen (R.).

Stachys lanatus × *alpinus*. Dordrecht (K.).

Antennaria dioica borealis Camus. Mook (J.).

Artemisia maritima s. sp. *salina* var. *patens* Neilr. Wormerveer, 1927 (K.).

Senecio viscosus × *silvaticus* (S. *viscidulus* Scheele). Brunssum, Malden (J.).

" *erucifolius* met teruggeslagen lintbloemen. Bemmelen (J.).

" *erucifolius quercifolius*. 1928. Neerbosch (J.).

Cirsium lanceolatum × *palustre* (C. *subspinuligerum* Peterm.). Heumen (J.).

Tragopogon orientalis luteolus Beck. Deest, Winssen (J.).

H. HEUKELS.